

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΣΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

(2004/C 244/02)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

διάσωσης ή αναδιάρθρωσης με σκοπό την τεχνητή διατήρηση επιχειρήσεων σε λειτουργία.

1. Η Επιτροπή εξέδωσε τις πρώτες κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων⁽¹⁾ το 1994. Το 1997, προσέδωσε στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές ορισμένες ειδικές διατάξεις για τον τομέα της γεωργίας⁽²⁾. Μια νέα έκδοση των κατευθυντηρίων γραμμών θεσπίστηκε το 1999⁽³⁾ και θα λήξει στις 9 Οκτωβρίου 2004.
2. Με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, των οποίων το κείμενο βασίζεται στις προηγούμενες, η Επιτροπή επιθυμεί να επιφέρει ορισμένες αλλαγές και διευκρινίσεις που υπαγορεύονται από διάφορους λόγους.
3. Πρώτον, υπό το φως των συμπερασμάτων των συνόδων των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων της Στοκχόλμης στις 23 και 24 Μαρτίου 2001 και της Βαρκελώνης στις 15 και 16 Μαρτίου 2002, τα οποία κάλεσαν τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να μειώνουν το συνολικό επίπεδο των κρατικών ενισχύσεων ως ποσοστό του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος και να τις επαναπροσανατολίσουν προς οριζόντιους στόχους κοινού συμφέροντος, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, φαίνεται να εξασφαλίζεται ο στενότερος έλεγχος των στρεβλώσεων που δημιουργούνται από τις ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση επιχειρήσεων. Αυτό είναι επίσης σύμφωνο με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που πραγματοποιήθηκε στη Λισαβόνα στις 23 και 24 Μαρτίου 2000 που αποσκοπούν στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας.
4. Η απόσυρση αναποτελεσματικών επιχειρήσεων αποτελεί σύνηθες φαινόμενο της λειτουργίας της αγοράς. Δεν μπορεί να καταστεί κανόνας η διάσωση προβληματικών εταιρειών από το κράτος. Οι ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων οδήγησαν σε ορισμένες από τις πιο αμφισβητούμενες περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων στο παρελθόν και συγκαταλέγονται μεταξύ των ειδών κρατικής ενίσχυσης που προκαλούν τη μεγαλύτερη στρέβλωση. Ως εκ τούτου, η γενική αρχή της απαγόρευσης κρατικών ενισχύσεων, η οποία ορίζεται από τη συνθήκη, πρέπει να παραμείνει ο κανόνας και οι παρεκκλίσεις από το συγκεκριμένο κανόνα να είναι περιορισμένες.
5. Ενισχύεται περαιτέρω η αρχή της εφάπαξ ενίσχυσης για να αποφευχθεί η χρησιμοποίηση επανειλημμένων ενισχύσεων
6. Οι κατευθυντήριες γραμμές του 1999 προέβιαν σε διάκριση μεταξύ ενισχύσεων διάσωσης και ενισχύσεων αναδιάρθρωσης, σύμφωνα με την οποία οι ενισχύσεις διάσωσης έχουν από τη φύση τους μεταβατικό χαρακτήρα για να δοθεί σε μία προβληματική επιχείρηση η δυνατότητα να συνεχίσει τις δραστηριότητές της για μία περίοδο που αντιστοιχεί στο απαιτούμενο διάστημα για την επεξεργασία σχεδίου αναδιάρθρωσης ή εκκαθάρισης. Καταρχήν, κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης δεν λαμβάνονται μέτρα αναδιάρθρωσης που χρηματοδοτούνται από κρατικές ενισχύσεις. Εντούτοις, αυτή η αυστηρή διάκριση μεταξύ διάσωσης και αναδιάρθρωσης οδήγησε σε δυσχέρειες. Οι προβληματικές επιχειρήσεις μπορεί ήδη να χρειάζονται να λάβουν ορισμένα επείγοντα διαρθρωτικά μέτρα για να σταματήσουν ή να μειώσουν την επιδείνωση της οικονομικής κατάστασής τους στη φάση της διάσωσης. Ως εκ τούτου αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές διευρύνουν την έννοια της «ενίσχυσης διάσωσης» προκειμένου να επιτραπεί στον δικαιούχο να λάβει επείγοντα μέτρα, ακόμα και διαρθρωτικού χαρακτήρα, όπως το άμεσο κλείσιμο μιας θυγατρικής ή οποιαδήποτε άλλη μορφή εγκατάλειψης ζημιολόγων δραστηριοτήτων. Δεδομένου του επείγοντος χαρακτήρα αυτών των ενισχύσεων, πρέπει να δοθεί η ευκαιρία στα κράτη μέλη να επιλέγουν μία απλουστευμένη διαδικασία για να επιτύχουν την έγκρισή τους.
7. Όσον αφορά τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές του 1994, οι κατευθυντήριες γραμμές του 1999 εξακολούθησαν να αξιολογούν την ουσιαστική συμβολή του δικαιούχου στην αναδιάρθρωση. Στο πλαίσιο αυτής της αναθεώρησης, είναι ενδεδειγμένο να επιβεβαιωθεί εκ νέου με μεγαλύτερη σαφήνεια η αρχή ότι αυτή η συμβολή πρέπει να είναι πραγματική και απαλλαγμένη ενίσχυσης. Η συμβολή του δικαιούχου εξυπηρετεί ένα διττό στόχο: από τη μία πλευρά, θα καταδεικνύει ότι οι αγορές (ιδιοκτήτες, πιστωτές) πιστεύουν στο εφικτό της επιστροφής σε βιωσιμότητα εντός εύλογης χρονικής περιόδου. Από την άλλη πλευρά, θα εξασφαλίζει ότι η ενίσχυση αναδιάρθρωσης περιορίζεται στο ελάχιστο απαιτούμενο για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας, ενώ περιορίζει τη νόθευση του ανταγωνισμού. Σχετικά με το θέμα αυτό, η Επιτροπή θα απαιτεί επίσης αντισταθμιστικά μέτρα για να ελαχιστοποιεί τα αποτελέσματα που συνεπάγεται η ενίσχυση για τους ανταγωνιστές

⁽¹⁾ ΕΕ C 368 της 23.12.1994, σ. 12.

⁽²⁾ ΕΕ C 283 της 19.9.1997, σ. 2. Βλέπε επίσης υποσημείωση στην επικεφαλίδα του κεφαλαίου 5.

⁽³⁾ ΕΕ C 288 της 9.10.1999, σ. 2.

8. Η χορήγηση ενισχύσεων διάσωσης ή αναδιάρθρωσης σε προβληματικές επιχειρήσεις μπορεί να θεωρηθεί νόμιμη μόνον υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Παραδείγματος χάριν, μπορεί να είναι δικαιολογημένη για λόγους περιφερειακής ή κοινωνικής πολιτικής, λόγω της ανάγκης να ληφθεί υπόψη ο επωφελής ρόλος των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για την οικονομία, ή ακόμη, κατ' εξαίρεση, επειδή κρίνεται σκόπιμο να διατηρηθεί μία ανταγωνιστική διάρθρωση της αγοράς, όταν η εξαφάνιση ορισμένων επιχειρήσεων μπορεί να οδηγήσει σε μονοπωλιακή ή αυστηρά oligοπωλιακή κατάσταση. Από την άλλη, δεν μπορεί να θεωρηθεί δικαιολογημένη η τεχνητή διατήρηση σε λειτουργία επιχείρησης σε τομέα με μακροπρόθεσμη διαρθρωτική πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα ή όταν αυτή μπορεί να επιβιώσει μόνο σαν αποτέλεσμα επαναλαμβανόμενων κρατικών παρεμβάσεων.

2. ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΩΝ ΓΡΑΜΜΩΝ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

2.1. Έννοια της προβληματικής επιχείρησης

9. Δεν υπάρχει κοινοτικός ορισμός της προβληματικής επιχείρησης. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι μία επιχείρηση είναι προβληματική κατά την έννοια των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, εφόσον δεν είναι ικανή, με δικούς της οικονομικούς πόρους ή με τους πόρους που είναι ικανή να εξασφαλίσει από τους ιδιοκτήτες/μέτοχους της και τους πιστωτές της, να ανακόψει τη ζημιολόγο πορεία της, η οποία, χωρίς εξωτερική παρέμβαση από το κράτος, θα την οδηγήσει προς μία σχεδόν βέβαιη οικονομική εξαφάνιση βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα.

10. Συγκεκριμένα, μια επιχείρηση θεωρείται καταρχήν και ανεξαρτήτως μεγέθους προβληματική, κατά την έννοια των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης ⁽¹⁾, εφόσον έχει απωλεσθεί πάνω από το μισό του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου ⁽²⁾ και άνω του ενός τετάρτου του κεφαλαίου αυτού έχει απωλεσθεί κατά τη διάρκεια των δώδεκα τελευταίων μηνών, ή
- εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας ⁽³⁾, εφόσον έχει απωλεσθεί πάνω από το μισό του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, και πάνω από το ένα τέταρτο του κεφαλαίου αυτού έχει απωλεσθεί κατά τη διάρκεια των δώδεκα τελευταίων μηνών, ή
- ανεξάρτητα από τη μορφή της εταιρείας, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία.

⁽¹⁾ Αυτό αναφέρεται ιδιαίτερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 1 παράγραφος 1 της οδηγίας του Συμβουλίου 78/660/ΕΟΚ (ΕΕ L 222 της 14.8.1978, σ. 11) όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2003/51/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 178 της 17.7.2003, σ. 16).

⁽²⁾ Κατ' αναλογία με τις διατάξεις του άρθρου 17 της οδηγίας 77/91/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 26 της 30.1.1977, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης του 2003.

⁽³⁾ Αυτό αναφέρεται ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 1 παράγραφος 1 της οδηγίας 78/660/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

11. Ακόμα και στην περίπτωση που δεν συντρέχει καμία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο σημείο 10, μια εταιρεία μπορεί να συνεχίσει να θεωρείται προβληματική, ιδιαίτερα όταν υπάρχουν οι συνήθεις ενδείξεις μιας προβληματικής επιχείρησης όπως αύξηση των ζημιών, μείωση του κύκλου εργασιών, διόγκωση των αποθεμάτων, πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, φθίνουσα ταμειακή ροή, αυξανόμενη δανειοληψία, αύξηση των οικονομικών επιβαρύνσεων καθώς και εξασθένιση ή εξαφάνιση της αξίας του καθαρού ενεργητικού. Στις σοβαρότερες περιπτώσεις, η επιχείρηση μπορεί να έχει ήδη κηρυχθεί σε πτώχευση ή να αποτελεί αντικείμενο συλλογικής πτωχευτικής διαδικασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές ισχύουν για κάθε ενίσχυση που χορηγείται στο πλαίσιο τέτοιας διαδικασίας και η οποία επιτρέπει στην επιχείρηση να συνεχίσει τη δραστηριότητά της. Σε κάθε περίπτωση, μία προβληματική επιχείρηση είναι επιλέξιμη μόνο εφόσον αποδεδειγμένα αδυνατεί να εξασφαλίσει την ανάκαμψή της με δικούς της πόρους ή με την λήψη κεφαλαίων από τους ιδιοκτήτες/μέτοχους ή από πηγές της αγοράς.

12. Για τους σκοπούς των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών, μία νεοσύστατη επιχείρηση δεν είναι επιλέξιμη για ενισχύσεις διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ακόμη και αν η αρχική της χρηματοοικονομική θέση είναι επισφαλής. Αυτό ισχύει, για παράδειγμα, όταν μια νέα επιχείρηση προκύπτει από εκκαθάριση προϋπάρχουσας επιχείρησης ή από ανάληψη μόνο του ενεργητικού της. Μια επιχείρηση καταρχήν θεωρείται νεοσύστατη για τα πρώτα τρία έτη μετά την έναρξη λειτουργίας στο σχετικό τομέα δραστηριοτήτων. Μόνο μετά από την παρέλευση αυτής της περιόδου καθίσταται επιλέξιμη για ενισχύσεις διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, υπό τον όρο ότι:

- καλύπτει τις προϋποθέσεις για να χαρακτηριστεί προβληματική κατά την έννοια των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών και
- δεν αποτελεί μέρος ευρύτερου επιχειρηματικού ομίλου ⁽⁴⁾, εκτός εάν πληρούνται οι οριζόμενες στο σημείο 13 προϋποθέσεις.

13. Μια εταιρεία που ανήκει ή έχει εξαγοραστεί από ευρύτερο επιχειρηματικό όμιλο δεν είναι καταρχήν επιλέξιμη για ενισχύσεις διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, εκτός εάν μπορεί να αποδειχθεί ότι η εταιρεία έχει εγγενείς δυσχέρειες οι οποίες δεν έχουν προκύψει από την αυθαίρετη κατανομή των δαπανών στο εσωτερικό του ομίλου και ότι οι δυσχέρειες αυτές είναι τόσο σοβαρές ώστε να μην μπορούν να αντιμετωπιστούν από τον ίδιο τον όμιλο. Όταν μια προβληματική εταιρεία συστήνει μια θυγατρική, η θυγατρική αυτή μαζί με την προβληματική εταιρεία που την ελέγχει θα θεωρούνται όμιλος και μπορούν να λαμβάνουν ενισχύσεις σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο παρόν σημείο.

⁽⁴⁾ Για να καθορισθεί εάν μια εταιρεία είναι ανεξάρτητη ή αποτελεί μέρος επιχειρηματικού ομίλου, λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 68/2001 της Επιτροπής (ΕΕ L 10 της 13.1.2001, σ. 20), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 363/2004 (ΕΕ L 63 της 28.2.2004, σ. 20).

2.2. Ορισμός των ενισχύσεων διάσωσης και των ενισχύσεων αναδιάρθρωσης

14. Οι ενισχύσεις διάσωσης και οι ενισχύσεις αναδιάρθρωσης διέπονται από τις ίδιες κατευθυντήριες γραμμές, διότι και στις δύο περιπτώσεις οι αρχές αντιμετωπίζουν μια προβληματική επιχείρηση και η διάσωση και η αναδιάρθρωση αποτελούν συχνά δύο σκέλη μιας ενιαίας πράξης, έστω και αν στηρίζονται σε διαφορετικούς μηχανισμούς.
15. Οι ενισχύσεις διάσωσης αποτελούν από τη φύση τους προσωρινή και ανακλητή συνδρομή. Κύριος στόχος τους είναι να επιτρέπουν σε προβληματική επιχείρηση να συνεχίσει τις δραστηριότητές της για το διάστημα που απαιτείται για την επεξεργασία σχεδίου αναδιάρθρωσης ή εκκαθάρισης. Η γενική αρχή είναι ότι η ενίσχυση διάσωσης επιτρέπει να υποστηριχθεί προσωρινά μία εταιρεία που αντιμετωπίζει σημαντική επιδείνωση της οικονομικής της κατάστασης η οποία χαρακτηρίζεται από οξεία κρίση ρευστότητας ή από τεχνική αφερεγγυότητα. Αυτή η προσωρινή υποστήριξη πρέπει να παρέχει χρόνο ικανό για την ανάλυση των συνθηκών που δημιουργήσαν τις δυσκολίες και την ανάπτυξη κατάλληλου σχεδίου για την αντιμετώπισή τους. Επιπλέον, η ενίσχυση διάσωσης πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο απαραίτητο. Με άλλα λόγια, η ενίσχυση διάσωσης προσφέρει μία σύντομη ανάπαυλα σε προβληματική επιχείρηση, η οποία δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες. Η ενίσχυση πρέπει να συνίσταται σε ενίσχυση ρευστότητας υπό τη μορφή εγγυήσεων δανείου ή χορήγησης δανείου, με επιτόκια ανάλογα με εκείνα που ισχύουν για τα δάνεια σε υγιείς επιχειρήσεις και ιδιαίτερα με τα επιτόκια αναφοράς που ορίζει η Επιτροπή. Διαρθρωτικά μέτρα τα οποία δεν απαιτούν άμεση δράση, όπως η αναπόφευκτη και αυτόματη συμμετοχή του κράτους στα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης, δεν μπορούν να χρηματοδοτηθούν με ενίσχυση διάσωσης.
16. Μόλις υπάρξει σχέδιο αναδιάρθρωσης ή εκκαθάρισης για το οποίο ζητήθηκε ενίσχυση και μόλις αυτό εφαρμοστεί, κάθε περαιτέρω ενίσχυση θεωρείται ενίσχυση αναδιάρθρωσης. Μπορούν να ληφθούν με την ενίσχυση διάσωσης μέτρα που χρειάζεται να εφαρμοστούν αμέσως για να σταματήσουν οι ζημιές συμπεριλαμβανομένων των διαρθρωτικών μέτρων (για παράδειγμα, άμεση απόσυρση από ζημιογόνες δραστηριότητες), υπό τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο τμήμα 3.1 για τις επιμέρους ενισχύσεις και στο τμήμα 0 για τα καθεστώτα ενισχύσεων. Εκτός από τις περιπτώσεις που γίνεται χρήση της απλουστευμένης διαδικασίας που ορίζεται στο τμήμα 0, το κράτος μέλος χρειάζεται να αποδείξει ότι υπάρχει ανάγκη άμεσης λήψης αυτών των διαρθρωτικών μέτρων. Η ενίσχυση διάσωσης δεν μπορεί κατ' αρχήν να χορηγηθεί για οικονομική αναδιάρθρωση.
17. Αντίθετα, η αναδιάρθρωση βασίζεται σε ένα εφικτό, συγκροτημένο και διεξοδικό πρόγραμμα για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας μίας επιχείρησης. Η ανα-

διάρθρωση συνήθως περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα στοιχεία: την αναδιοργάνωση και τον εξορθολογισμό των δραστηριοτήτων της επιχείρησης σε αποτελεσματικότερη βάση, μέτρο που κατά κανόνα συνεπάγεται την εγκατάλειψη ζημιογόνων δραστηριοτήτων, την αναδιάρθρωση των υφιστάμενων δραστηριοτήτων που μπορούν να καταστούν εκ νέου ανταγωνιστικές και, ενδεχομένως, τη διαφοροποίηση του αντικείμενου της επιχείρησης προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης νέων βιώσιμων δραστηριοτήτων. Η υλική αναδιάρθρωση συνήθως πρέπει να συνοδεύεται από χρηματοοικονομική αναδιάρθρωση (εισροές κεφαλαίου, μείωση του χρέους). Εντούτοις, τα μέτρα αναδιάρθρωσης κατά την έννοια των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών δεν πρέπει να περιορίζονται σε χρηματοοικονομική ενίσχυση για την αποκατάσταση των ζημιών του παρελθόντος, χωρίς να κατατείνουν στην άρση των αιτίων που προκάλεσαν τις ζημιές.

2.3. Πεδίο εφαρμογής

18. Οι κατευθυντήριες γραμμές ισχύουν για όλους τους τομείς δραστηριοτήτων, εκτός από τον τομέα του άνθρακα (!) ή χάλυβα (?), με την επιφύλαξη ειδικών κατά τομείς κανόνων σχετικά με τις προβληματικές επιχειρήσεις (?). Εξαιρουμένου του σημείου 79 (?), οι κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, υπό την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τους ειδικούς κανόνες που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές για την εξέταση κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (?). Το κεφάλαιο 5 περιλαμβάνει μερικούς πρόσθετους κανόνες σχετικά με τη γεωργία.

2.4. Συμβιβασμοί με την κοινή αγορά

19. Το άρθρο 87 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης προβλέπει τις δυνατότητες συμβιβασμού με την κοινή αγορά των ενισχύσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1. Πέραν της περίπτωσης των ενισχύσεων που προβλέπονται από το άρθρο 87 παράγραφος 2 και ιδιαίτερα ενισχύσεων που αποβλέπουν στην επανόρθωση ζημιών από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα που δεν εξετάζονται εδώ, η μόνη νομική βάση για να γίνει δεκτό ότι μία ενίσχυση προς προβληματικές επιχειρήσεις συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, είναι το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ). Βάσει της διάταξης αυτής η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να εγκρίνει «ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων (...) εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον». Ιδιαίτερα αυτό μπορεί να συμβαίνει στην περίπτωση που η ενίσχυση είναι απαραίτητη για την επανόρθωση διαφορών που προκαλούνται από αδυναμίες της αγοράς ή για να διασφαλισθεί η οικονομική και κοινωνική συνοχή.

(!) Άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1407/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ L 205 της 2.8.2002, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης του 2003.

(?) Σημείο 19 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με ορισμένα θέματα που αφορούν τη διευθέτηση υποθέσεων ανταγωνισμού συνεπεία της λήξης ισχύος της συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ C 152 της 26.6.2002, σ. 5). Σημείο 1 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης και ενισχύσεις για το κλείσιμο επιχειρήσεων στο χαλυβουργικό τομέα (ΕΕ C 70 της 19.3.2002, σ. 21). Θεωπίστηκαν κατάλληλα μέτρα δυνάμει του πολυτομιακού πλαισίου για τις περιφερειακές ενισχύσεις προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια (ΕΕ C 70 της 19.3.2002, σ. 8).

(?) Ειδικοί κανόνες αυτού του χαρακτήρα υπάρχουν για τις αεροπορικές μεταφορές (ΕΕ C 350 της 10.12.1994, σ. 5).

(?) Δηλαδή ενισχύσεις σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις οι οποίες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο σημείο 79 μπορούν παρά ταύτα να εξαιρούνται από την ατομική κοινοποίηση.

(?) ΕΕ C 19 της 20.1.2001, σ. 7.

20. Δεδομένου ότι απειλείται η ίδια της η ύπαρξη, μια προβληματική επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρείται ως το ενδεδειγμένο μέσο για την προώθηση άλλων πολιτικών στόχων μέχρις ότου εξασφαλιστεί η βιωσιμότητά της. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ενισχύσεις σε προβληματικές επιχειρήσεις μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων χωρίς να επηρεάζουν τις συναλλαγές σε βάρος του κοινού συμφέροντος μόνον εφόσον τηρούνται οι όροι που παρατίθενται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Όταν οι επιχειρήσεις που πρόκειται να λάβουν ενισχύσεις διάσωσης ή αναδιάρθρωσης είναι εγκατεστημένες σε ενισχυόμενες περιοχές, η Επιτροπή θα λάβει υπόψη της τους περιφερειακούς παράγοντες σύμφωνα με τα στοιχεία α) και γ) του άρθρου 87 παράγραφος 3 της συνθήκης, όπως αναφέρεται στα σημεία 55 και 56.

21. Η Επιτροπή θα λάβει ιδιαίτερα υπόψη την ανάγκη να αποτραπεί χρήση των συγκεκριμένων κατευθυντηρίων γραμμών για να καταστρατηγηθούν οι αρχές που ορίζονται σε υπάρχοντα πλαίσια και κατευθυντήριες γραμμές.

22. Η αξιολόγηση των ενισχύσεων διάσωσης ή των ενισχύσεων αναδιάρθρωσης δεν πρέπει να επηρεάζεται από μεταβολές του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της ενισχυόμενης επιχείρησης.

2.5. Αποδέκτες προηγουμένως παράνομης ενίσχυσης

23. Όταν έχει χορηγηθεί προηγουμένως παράνομη ενίσχυση σε προβληματική επιχείρηση, σε σχέση με την οποία η Επιτροπή έχει εκδώσει αρνητική απόφαση με εντολή ανάκτησης, και δεν έχει λάβει χώρα αυτή η ανάκτηση σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ⁽¹⁾, η αξιολόγηση κάθε ενίσχυσης διάσωσης ή και αναδιάρθρωσης, που θα χορηγηθεί στην ίδια επιχείρηση πρέπει να συνεκτιμά, πρώτον, το σωρευτικό αποτέλεσμα των παλαιών ενισχύσεων και των νέων ενισχύσεων και δεύτερον, το γεγονός ότι οι παλαιές ενισχύσεις δεν έχουν ανακτηθεί⁽²⁾.

3. ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΔΙΑΣΩΣΗΣ Ή ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΠΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

24. Το παρόν κεφάλαιο αφορά αποκλειστικά τις ενισχύσεις που κοινοποιούνται μεμονωμένα στην Επιτροπή. Υπό ορισμένους όρους, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει καθεστώτα ενισχύσεων διάσωσης και ενισχύσεων αναδιάρθρωσης. Οι προϋποθέσεις για την έγκριση τέτοιων καθεστώτων περιλαμβάνονται κατωτέρω στο κεφάλαιο 4.

3.1. Ενισχύσεις διάσωσης

3.1.1. Προϋποθέσεις

25. Για να εγκριθούν από την Επιτροπή, οι ενισχύσεις διάσωσης, όπως ορίζονται στο σημείο 0, πρέπει:

α) να αποτελούν ενισχύσεις ρευστότητας, υπό τη μορφή εγγυήσεων δανείου ή χορήγησης δανείων⁽³⁾. Και στις δύο περιπτώσεις, τα δάνεια πρέπει να συνάπτονται με επιτόκια τουλάχιστον ανάλογα με εκείνα που ισχύουν για τα δάνεια σε υγιείς επιχειρήσεις, και ιδίως με τα επιτόκια αναφοράς που ορίζει η Επιτροπή. Κάθε δάναιο πρέπει να επιστρέφεται και κάθε εγγύηση να λήγει εντός έξι μηνών κατ' ανώτατο όριο από την καταβολή της πρώτης δόσης στην επιχείρηση·

β) να δικαιολογούνται από σοβαρούς κοινωνικούς λόγους και να μην έχουν ανεπίτρεπτα αρνητικές επιπτώσεις σε άλλα κράτη μέλη·

γ) κατά την κοινοποίησή τους, να συνοδεύονται από δέσμευση του κράτους μέλους να υποβάλει στην Επιτροπή, το αργότερο εντός έξι μηνών από την ημερομηνία έγκρισης της ενίσχυσης διάσωσης, είτε σχέδιο αναδιάρθρωσης, είτε σχέδιο εκκαθάρισης, είτε αποδείξεις ότι το δάναιο έχει επιστραφεί αποπληρωθεί ολοσχερώς ή/και ότι έχει αποσβεσθεί η εγγύηση· στην περίπτωση μη κοινοποιηθείσας ενίσχυσης το κράτος μέλος πρέπει, το αργότερο εντός έξι μηνών από την πρώτη εφαρμογή της ενίσχυσης διάσωσης, να υποβάλει στην Επιτροπή είτε σχέδιο αναδιάρθρωσης, είτε σχέδιο εκκαθάρισης, είτε αποδείξεις ότι το δάναιο έχει αποπληρωθεί ολοσχερώς ή και ότι έχει αποσβεσθεί η εγγύηση·

δ) να περιορίζονται στο ποσό που απαιτείται για τη συνέχιση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης κατά την περίοδο για την οποία εγκρίνεται η ενίσχυση. Αυτό το ποσό μπορεί να περιλαμβάνει ενίσχυση για επείγοντα διαρθρωτικά μέτρα σύμφωνα με το σημείο 16. Το απαραίτητο ποσό πρέπει να βασίζεται στις ανάγκες της επιχείρησης σε ρευστό λόγω των ζημιών. Για τον καθορισμό αυτού του ποσού θα λαμβάνεται υπόψη το αποτέλεσμα της εφαρμογής της μεθόδου που ορίζεται στο παράρτημα. Οποιαδήποτε ενίσχυση διάσωσης υπερβαίνει το αποτέλεσμα αυτού του υπολογισμού πρέπει να είναι δεόντως αιτιολογημένη·

ε) να τηρούν την προϋπόθεση που ορίζεται στο τμήμα 3.3 («εφάπαξ» ενίσχυση).

⁽¹⁾ ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε από την πράξη προσχώρησης του 2003.

⁽²⁾ Υπόθεση C-355/95 P, Textilwerke Deggendorf κατά Επιτροπής και λοιπών, συλλογή νομολογίας 1997, σ. I-2549.

⁽³⁾ Εξαιρέση μπορεί να γίνει στην περίπτωση των ενισχύσεων διάσωσης στον τραπεζικό τομέα, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στο οικείο πιστωτικό ίδρυμα να συνεχίσει προσωρινά τις τραπεζικές του επιχειρήσεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί προληπτικής εποπτείας [οδηγία 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 126 της 26.5.2000, σ. 1)]. Σε κάθε περίπτωση, ενίσχυση που χορηγείται υπό μορφή άλλη πέραν των εγγυήσεων δανείου ή χορήγησης δανείου που πληρούν τους όρους που περιγράφονται στο στοιχείο α), πρέπει να πληροί τις γενικές αρχές των ενισχύσεων διάσωσης και να μην συνίσταται σε διαρθρωτικά χρηματοοικονομικά μέτρα που αφορούν τα ίδια κεφάλαια της τράπεζας. Οποιαδήποτε ενίσχυση χορηγείται υπό μορφή άλλη πέραν των εγγυήσεων δανείου ή χορήγησης δανείου που πληρούν τους όρους που περιγράφονται στο στοιχείο α) λαμβάνεται υπόψη όταν εξετάζονται οποιαδήποτε αντισταθμιστικά μέτρα στο πλαίσιο σχεδίων αναδιάρθρωσης σύμφωνα με τα σημεία 38 έως 42.

26. Σε περίπτωση που το κράτος μέλος υποβάλει σχέδιο αναδιάρθρωσης εντός έξι μηνών από την ημερομηνία έγκρισης ή, στην περίπτωση μη κοινοποιηθείσας ενίσχυσης, από την ημερομηνία εφαρμογής του μέτρου, η προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να αποπληρωθεί το δάνειο ή να τεθεί τέλος στην εγγύηση παρατείνεται μέχρις ότου η Επιτροπή εκδώσει την απόφασή της σχετικά με το σχέδιο, εκτός εάν αυτή αποφασίσει ότι αυτή η παράταση δεν είναι δικαιολογημένη.
27. Υπό την επιφύλαξη του άρθρου 23 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 και ενδεχόμενης προσφυγής στο Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης, η Επιτροπή θα κινηθεί την προβλεπόμενη στο άρθρο 88 παράγραφος 2 διαδικασία, σε περίπτωση που το κράτος μέλος παραλείψει να κοινοποιήσει:
- αξιόπιστο και τεκμηριωμένο σχέδιο αναδιάρθρωσης ή ρευστοποίησης· ή
  - απόδειξη ότι το δάνειο έχει πλήρως εξοφληθεί ή και ότι η εγγύηση έχει λήξει πριν από την πάροδο της εξαμηνιαίας προθεσμίας.
28. Σε κάθε περίπτωση η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να κινηθεί αυτή τη διαδικασία, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 23 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 και της δυνατότητας προσφυγής στο Δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο, εάν θεωρεί ότι έχει γίνει κακή χρήση του δανείου ή της εγγύησης ή ότι, μετά την πάροδο της εξαμηνιαίας προθεσμίας, η αδυναμία επιστροφής της ενίσχυσης δεν είναι πλέον δικαιολογημένη.
29. Η έγκριση ενισχύσεων διάσωσης δεν προδικάζει την μετέπειτα έγκριση ενισχύσεων βάσει σχεδίου αναδιάρθρωσης, το οποίο πρέπει να εκτιμηθεί με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του.

3.1.2. Απλουστευμένη διαδικασία

30. Η Επιτροπή θα προσπαθήσει, στο μέτρο του δυνατού, να αποφασίσει εντός μηνός σε σχέση με τις ενισχύσεις διάσωσης που πληρούν όλες τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο τμήμα 3.1.1 και τις ακόλουθες σωρευτικές απαιτήσεις:
- η συγκεκριμένη επιχείρηση πληροί τουλάχιστον ένα από τα τρία κριτήρια που ορίζονται στο σημείο 0·
  - η ενίσχυση διάσωσης περιορίζεται στο ποσό που απορρέει από την εφαρμογή του τύπου που αναφέρεται στο παράρτημα και δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια ευρώ.

3.2. Ενισχύσεις αναδιάρθρωσης

3.2.1. Θεμελιώδης αρχή

31. Οι ενισχύσεις αναδιάρθρωσης δημιουργούν ιδιαίτερα προβλήματα όσον αφορά τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι ενδέχεται να μετατοπίσουν άνισα το βάρος της διαρθρωτικής προσαρμογής και των κοινωνικών και οικονομικών προβλημάτων σε άλλους παραγωγούς οι οποίοι δεν λαμβάνουν ενίσχυση και σε άλλα κράτη μέλη. Για το λόγο αυτό, οι ενισχύσεις αναδιάρθρωσης κατά γενικό κανόνα επιτρέπονται μόνο σε περι-

πτώσεις κατά τις οποίες μπορεί να αποδειχθεί ότι η έγκριση της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης δεν είναι αντίθετη με το κοινό συμφέρον. Τούτο ισχύει μόνο εφόσον πληρούνται αυστηρές προϋποθέσεις και εφόσον είναι βέβαιο ότι οι ενδεχόμενες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού θα αντισταθμισθούν από τα οφέλη που θα προκύψουν από την επιβίωση της επιχείρησης (για παράδειγμα, όταν είναι σαφές ότι οι καθαρές επιπτώσεις από τις απολύσεις που θα προκληθούν σε περίπτωση που κλείσει η επιχείρηση, σε συνδυασμό με τις επιπτώσεις για τους προμηθευτές της, θα όξυναν τα προβλήματα απασχόλησης, ή, κατ' εξαίρεση, ότι η εξαφάνιση της επιχείρησης θα οδηγούσε σε μονοπωλιακή ή αυστηρά ολιγοπωλιακή κατάσταση) και εφόσον, καταρχήν, προβλέπονται επαρκή αντισταθμιστικά μέτρα υπέρ των ανταγωνιστών.

3.2.2. Προϋποθέσεις έγκρισης της ενίσχυσης

32. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για τις ενισχυόμενες περιοχές, τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και το γεωργικό τομέα (βλέπε σημεία 55, 56, 57 και 59 και κεφάλαιο 0), η Επιτροπή εγκρίνει μία ενίσχυση μόνο υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

Επιλεξιμότητα της επιχείρησης

33. Η επιχείρηση πρέπει να μπορεί να θεωρηθεί προβληματική κατά την έννοια των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών (βλέπε σημεία 0 έως 0).

Αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας

34. Η χορήγηση της ενίσχυσης πρέπει να εξαρτάται από την εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης το οποίο πρέπει να εγκριθεί από την Επιτροπή για όλες τις περιπτώσεις επιμέρους ενισχύσεων, εκτός από την περίπτωση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, όπως προβλέπεται στο τμήμα 0.
35. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης, του οποίου η διάρκεια πρέπει να είναι όσο το δυνατόν βραχύτερη, πρέπει να επιτρέπει την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της επιχείρησης μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα και να βασίζεται σε ρεαλιστικές υποθέσεις όσον αφορά τις μελλοντικές συνθήκες λειτουργίας. Η ενίσχυση αναδιάρθρωσης πρέπει, επομένως, να συνδέεται με ένα βιώσιμο σχέδιο αναδιάρθρωσης, για το οποίο αναλαμβάνει σχετική δέσμευση το κράτος μέλος. Το σχέδιο αυτό πρέπει να υποβληθεί στην Επιτροπή με όλες τις αναγκαίες διευκρινίσεις, και ιδίως να συνοδεύεται από μελέτη αγοράς. Η βελτίωση της βιωσιμότητας πρέπει να προκύπτει κατά κύριο λόγο από τη λήψη εσωτερικών μέτρων που περιλαμβάνονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης. Μπορεί να βασίζεται σε εξωγενείς παράγοντες τους οποίους δεν μπορεί να επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό η επιχείρηση όπως διακυμάνσεις των τιμών ή της ζήτησης, αλλά μόνον εφόσον οι υποθέσεις, που διατυπώνονται για την αγορά τυγχάνουν γενικής αποδοχής. Η αναδιάρθρωση πρέπει να συνεπάγεται την εγκατάλειψη δραστηριοτήτων που, ακόμη και μετά την αναδιάρθρωση, θα παρέμεναν ζημιωγόνες για διαρθρωτικούς λόγους.

36. Στο σχέδιο αναδιάρθρωσης πρέπει να περιγράφονται οι περιστάσεις που προκάλεσαν τις δυσχέρειες της επιχείρησης, ούτως ώστε να είναι δυνατό να εξακριβωθεί κατά πόσον τα προτεινόμενα μέτρα είναι τα ενδεδειγμένα. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, η παρούσα κατάσταση καθώς και οι μελλοντικές προοπτικές της προσφοράς και της ζήτησης στην αγορά των σχετικών προϊόντων με προβλέψεις που αντικατοπτρίζουν την αισιόδοξη, απαισιόδοξη και ενδιάμεση εκδοχή, και προσδιορίζουν τα ιδιαίτερα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες της επιχείρησης. Το σχέδιο πρέπει να επιτρέπει στην επιχείρηση να αποκτήσει προοδευτικά νέα διάρθρωση που να της προσδίδει προοπτικές μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και να της παρέχει τη δυνατότητα να επιβιώνει αυτοδύναμα.
37. Το σχέδιο πρέπει να προβλέπει μία μεταστροφή της επιχείρησης η οποία να της παρέχει τη δυνατότητα να καλύπτει, μετά την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης, όλα της τα έξοδα, περιλαμβανομένων των αποσβέσεων και των χρηματοοικονομικών δαπανών. Η προσδοκώμενη απόδοση των κεφαλαίων πρέπει να είναι τέτοια ώστε η αναδιάρθρωμένη επιχείρηση να μπορεί να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό στην αγορά με τις δικές της δυνάμεις. Όταν οι δυσχέρειες της επιχείρησης απορρέουν από αδυναμίες του συστήματος της εταιρικής διαχείρισης, πρέπει να υιοθετηθούν οι απαραίτητες προσαρμογές.

Αποτροπή αθέμιτων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού

38. Πρέπει να ληφθούν αντισταθμιστικά μέτρα για να διασφαλισθεί ότι θα ελαχιστοποιηθούν όσο το δυνατόν περισσότερο τα αποτελέσματα της ενίσχυσης που αλλοιώνουν τις συναλλαγές κατά τρόπον ώστε τα θετικά αποτελέσματα να υπερσχύουν των αρνητικών. Διαφορετικά, η ενίσχυση θα θεωρηθεί «αντίθετη προς το κοινό συμφέρον» και συνεπώς ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά. Η Επιτροπή θα εξετάζει το στόχο της αποκατάστασης της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας κατά τον καθορισμό της καταλληλότητας των αντισταθμιστικών μέτρων.
39. Μεταξύ των πιθανών μέτρων περιλαμβάνονται η πώληση στοιχείων του ενεργητικού, η μείωση της παραγωγικής ικανότητας ή της παρουσίας στην αγορά και η μείωση των εμποδίων εισόδου στις συγκεκριμένες αγορές. Όταν η Επιτροπή, αξιολογεί κατά πόσον τα αντισταθμιστικά μέτρα είναι κατάλληλα, θα λαμβάνει υπόψη τη διάρθρωση της αγοράς και τις συνθήκες ανταγωνισμού κατά τρόπον ώστε να εξασφαλίζεται ότι κανένα από τα εν λόγω μέτρα δεν θα έχει σαν αποτέλεσμα την επιδείνωση της διάρθρωσης της αγοράς, έχοντας για παράδειγμα το έμμεσο αποτέλεσμα της δημιουργίας μονοπωλιακής ή στενά ολιγοπωλιακής κατάστασης. Αν κάποιο κράτος μέλος είναι σε θέση να αποδείξει ότι θα προκύψει ενδεχομένως μια τέτοια κατάσταση, τα αντισταθμιστικά μέτρα πρέπει να ερμηνευθούν κατά τρόπον που να αποφευχθεί η συγκεκριμένη κατάσταση.
40. Τα μέτρα πρέπει να είναι ανάλογα με τις στρεβλωτικές επιπτώσεις που έχει η ενίσχυση και ιδίως με το μέγεθος⁽¹⁾ και το σχετικό βάρος της επιχείρησης στην αγορά ή τις αγορές της. Πρέπει ιδιαίτερα να αφορούν την αγορά ή τις αγορές

όπου η επιχείρηση θα κατέχει σημαντική θέση μετά την αναδιάρθρωση. Ο βαθμός μείωσης πρέπει να αποφασίζεται για κάθε περίπτωση χωριστά. Η Επιτροπή καθορίζει την έκταση του περιορισμού ή της μείωσης αυτής στη βάση της μελέτης αγοράς που επισυνάπτεται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης και, ενδεχομένως, στη βάση οποιασδήποτε άλλης πληροφορίας που έχει στη διάθεσή της, κυρίως στη βάση των πληροφοριών που παρέχουν οι ενδιαφερόμενοι. Η μείωση αυτή πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αναδιάρθρωσης όπως θεσπίζεται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης. Η αρχή αυτή εφαρμόζεται ανεξάρτητα από το εάν αυτές οι εκποιήσεις πραγματοποιούνται πριν ή μετά τη χορήγηση των κρατικών ενισχύσεων, αρκεί να αποτελούν μέρος της ίδιας αναδιάρθρωσης. Η παύση και το κλείσιμο ζημιογόνων δραστηριοτήτων που είναι οπωσδήποτε απαραίτητες για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας δεν θεωρούνται ως μείωση της παραγωγικής ικανότητας ή της παρουσίας στην αγορά για τους σκοπούς της αξιολόγησης των αντισταθμιστικών μέτρων. Αυτή η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη κάθε προηγουμένως χορηγηθείσα ενίσχυση διάσωσης.

41. Ωστόσο, αυτή η προϋπόθεση δεν εφαρμόζεται καταρχήν σε μικρές επιχειρήσεις, δεδομένου ότι μπορεί να υποτεθεί ότι οι *ad hoc* ενισχύσεις σε μικρές επιχειρήσεις κατ' αρχήν δε νοθεύουν τον ανταγωνισμό σε βαθμό αντίθετο προς το κοινό συμφέρον, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων σε συγκεκριμένο τομέα ή όταν ο δικαιούχος δρα σε αγορά η οποία πάσχει από μακροχρόνια πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα.

42. Όταν ο δικαιούχος αναπτύσσει δραστηριότητες σε αγορά που πάσχει από μακροπρόθεσμη διαρθρωτική πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα κατά την έννοια του πολυτομεακού πλαισίου για τις περιφερειακές ενισχύσεις προς μεγάλα επενδυτικά σχέδια⁽²⁾, η μείωση της παραγωγικής ικανότητας ή της παρουσίας της εταιρείας στην αγορά μπορεί να ανέλθει και μέχρι το 100 %⁽³⁾.

Ενίσχυση περιοριζόμενη στο ελάχιστο: πραγματική συμμετοχή, απαλλαγμένη ενίσχυσης

43. Το ποσό και η ένταση της ενίσχυσης πρέπει να περιορίζονται στο απολύτως ελάχιστο των εξόδων αναδιάρθρωσης που απαιτούνται για την υλοποίηση της αναδιάρθρωσης με βάση τους διαθέσιμους χρηματοοικονομικούς πόρους της επιχείρησης, των μετόχων της ή του επιχειρηματικού ομίλου στον οποίο ανήκει. Αυτή η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη οποιαδήποτε προηγουμένως χορηγηθείσα ενίσχυση διάσωσης. Οι αποδέκτες της ενίσχυσης πρέπει κατ' αρχήν να συμβάλουν σημαντικά στο σχέδιο αναδιάρθρωσης με δικούς τους πόρους, περιλαμβανομένης της πώλησης στοιχείων του ενεργητικού που δεν είναι απαραίτητα για την επιβίωση της επιχείρησης, ή με εξωτερική χρηματοδότηση που εξασφαλίζεται υπό όρους της αγοράς. Αυτή η συμβολή αποτελεί ένδειξη ότι οι αγορές πιστεύουν στο εφικτό της επιστροφής σε βιωσιμότητα. Αυτή η συμβολή πρέπει να είναι πραγματική, δηλαδή ουσιαστική, αποκλείοντας κάθε μελλοντικά προσδοκώμενα κέρδη όπως οι ταμειακές εισροές και να είναι όσο το δυνατόν υψηλότερη.

⁽²⁾ ΕΕ C 70 της 19.3.2002, σ. 8.

⁽³⁾ Σε τέτοιες περιπτώσεις, η Επιτροπή επιτρέπει μόνο ενίσχυση για να ελαφρύνει το κοινωνικό κόστος της αναδιάρθρωσης, σύμφωνα με το τμήμα 0 και περιβαλλοντική ενίσχυση για τον καθαρισμό μολυσμένων χώρων, οι οποίοι διαφορετικά μπορεί να εγκαταλειφθούν.

⁽¹⁾ Σε αυτή την περίπτωση η Επιτροπή μπορεί να λάβει επίσης υπόψη της το γεγονός εάν η εν λόγω εταιρεία είναι μεσαία ή μεγάλη.

44. Η Επιτροπή καταρχήν θα θεωρεί ότι οι ακόλουθες συμμετοχές⁽¹⁾ στην αναδιάρθρωση είναι οι δέουσες: αυτές που ανέρχονται σε τουλάχιστον 25 % στην περίπτωση μικρών επιχειρήσεων, σε τουλάχιστον 40 % για τις μεσαίες επιχειρήσεις και σε τουλάχιστον 50 % για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και σε περιπτώσεις ιδιαίτερης δυσκολίας, οι οποίες πρέπει να αποδεικνύονται από το κράτος μέλος, η Επιτροπή μπορεί να δέχεται χαμηλότερη συμμετοχή.
45. Για να περιορισθούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, η μορφή υπό την οποία χορηγείται η ενίσχυση και το ποσό της πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μην παρέχονται στην επιχείρηση πλεονάζοντα ρευστά διαθέσιμα τα οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει για επιθετικές δραστηριότητες, ικανές να προξενήσουν στρεβλώσεις στην αγορά, οι οποίες δεν σχετίζονται με τη διαδικασία αναδιάρθρωσης. Η Επιτροπή εξετάζει το επίπεδο του παθητικού της επιχείρησης μετά την αναδιάρθρωση, καθώς και μετά από κάθε ρύθμιση ή περιορισμό των χρεών, ιδίως στο πλαίσιο της συνέχισης της λειτουργίας της μετά από συλλογική διαδικασία του εθνικού δικαίου λόγω αφερεγγυότητάς της⁽²⁾. Η ενίσχυση δεν πρέπει με κανένα τρόπο να χρησιμεύει για τη χρηματοδότηση νέων επενδύσεων οι οποίες δεν είναι απαραίτητες για την αποκατάσταση της βιωσιμότητας της επιχείρησης.

Ειδικοί όροι για την έγκριση της ενίσχυσης

46. Εκτός από τα αντισταθμιστικά μέτρα που περιγράφονται στα σημεία 38 έως 42, η Επιτροπή μπορεί να επιβάλει τους όρους και τις υποχρεώσεις που θεωρεί αναγκαίες ώστε να μην προκληθεί νόθευση του ανταγωνισμού σε βαθμό αντίθετο προς το κοινό συμφέρον, σε περίπτωση που το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν έχει αναλάβει δέσμευση ότι θα θεσπίσει τέτοιες διατάξεις. Για παράδειγμα, μπορεί να υποχρεώσει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος:
- α) να λάβει το ίδιο μέτρα (όπως υποχρέωση ανοίγματος ορισμένων αγορών που άμεσα ή έμμεσα συνδέονται με τις δραστηριότητες της εταιρείας σε άλλες κοινοτικές επιχειρήσεις με τη δέουσα τήρηση του κοινοτικού δικαίου)·
  - β) να επιβάλει ορισμένες υποχρεώσεις στη δικαιούχο επιχείρηση·
  - γ) να μην χορηγεί στη δικαιούχο επιχείρηση άλλα είδη ενισχύσεων κατά τη διάρκεια της αναδιάρθρωσης.

Πλήρης εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης και τήρηση των σχετικών όρων

47. Η εταιρεία πρέπει να εφαρμόσει πλήρως το σχέδιο αναδιάρθρωσης και να εκτελέσει όλες τις άλλες υποχρεώσεις που ορίζονται στην απόφαση της Επιτροπής που εγκρίνει την ενίσχυση. Η Επιτροπή θα θεωρήσει οποιαδήποτε παράλειψη εφαρμογής του σχεδίου ή εκπλήρωσης των άλλων υποχρεώ-

σεων ως καταχρηστική εφαρμογή της ενίσχυσης, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 23 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 και της πιθανότητας προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης.

48. Για τις αναδιρθρώσεις που διαρκούν περισσότερα χρόνια και συνεπάγονται τη χορήγηση σημαντικών ενισχύσεων, η Επιτροπή μπορεί να απαιτήσει την καταβολή της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης σε περισσότερες δόσεις και να επιβάλει τους ακόλουθους όρους για την καταβολή των δόσεων:
- i) πριν από κάθε καταβολή, διαβεβαίωση για την προσηκούμενη εκτέλεση κάθε φάσης του σχεδίου αναδιάρθρωσης, με τήρηση του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος· ή
  - ii) πριν από κάθε καταβολή, έγκριση εκ μέρους της, αφού διαπιστώσει την προσηκούμενη εκτέλεση του σχεδίου.

Παρακολούθηση και ετήσια έκθεση

49. Η Επιτροπή πρέπει να είναι σε θέση να διαπιστώσει την ορθή εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης μέσω τακτικών και λεπτομερών εκθέσεων που της κοινοποιεί το οικείο κράτος μέλος.
50. Όσον αφορά τις ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις, η πρώτη από τις εκθέσεις αυτές πρέπει κατ' αρχήν να υποβληθεί στην Επιτροπή το αργότερο έξι μήνες μετά την ημερομηνία έγκρισης της ενίσχυσης. Οι εκθέσεις πρέπει εν συνεχεία να αποστέλλονται στην Επιτροπή, τουλάχιστον σε ετήσια βάση, σε καθορισμένη ημερομηνία, μέχρις ότου θεωρηθεί ότι επιτεύχθηκαν οι στόχοι του σχεδίου αναδιάρθρωσης. Πρέπει να περιέχουν όλες τις πληροφορίες που χρειάζεται η Επιτροπή για να ελέγξει την εφαρμογή του προγράμματος αναδιάρθρωσης, το χρονοδιάγραμμα καταβολής των ενισχύσεων στην επιχείρηση και την χρηματοοικονομική κατάσταση της τελευταίας καθώς και την τήρηση των όρων και υποχρεώσεων που προβλέπει η απόφαση με την οποία εγκρίθηκε η ενίσχυση. Πρέπει, κυρίως, να περιέχουν όλα τα κατάλληλα δεδομένα σχετικά με κάθε είδους ενίσχυση, ατομική ή στο πλαίσιο καθεστώςτων, που έλαβε η επιχείρηση κατά τη διάρκεια της αναδιάρθρωσης (βλέπε σημεία 68 έως 71). Αν η Επιτροπή χρειάζεται έγκαιρη επιβεβαίωση ορισμένων βασικών πληροφοριών, για παράδειγμα σχετικά με τη διακοπή λειτουργίας ή τη μείωση του παραγωγικού δυναμικού, μπορεί να απαιτεί συγχρότερη υποβολή εκθέσεων.
51. Προκειμένου για τις ενισχύσεις προς μικρές ή μεσαίες επιχειρήσεις, η ανά έτος διαβίβαση αντιγράφου του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως της αποδέκτριας εταιρείας είναι κατά κανόνα επαρκής, εκτός εάν η απόφαση με την οποία εγκρίθηκε η ενίσχυση προβλέπει αυστηρότερους όρους.

⁽¹⁾ Βλέπε σημείο 0. Αυτή η ελάχιστη συμμετοχή δεν πρέπει να περιλαμβάνει ενίσχυση. Αυτό δεν ισχύει για παράδειγμα στην περίπτωση που πρόκειται για δάνειο με επιδότηση επιτοκίου ή καλυπτόμενο από εγγύηση του δημοσίου που περικλείει στοιχεία ενίσχυσης.

⁽²⁾ Βλέπε σημείο 0 στοιχείο γ).

3.2.3. Τροποποίηση του σχεδίου αναδιάρθρωσης

52. Εάν εγκριθεί μια ενίσχυση αναδιάρθρωσης, το οικείο κράτος μέλος μπορεί, κατά τη διάρκεια της αναδιάρθρωσης, να ζητήσει από την Επιτροπή να δεχθεί τροποποιήσεις του σχεδίου αναδιάρθρωσης και του ποσού της ενίσχυσης. Η Επιτροπή μπορεί να επιτρέπει αυτού του είδους τις τροποποιήσεις, εφόσον τηρούνται οι ακόλουθοι κανόνες:

- α) το αναθεωρημένο σχέδιο πρέπει και αυτό να οδηγεί σε αποκατάσταση της βιωσιμότητας μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα·
- β) όταν αυξάνεται το ποσό της ενίσχυσης, τα τυχόν επιβλημένα αντισταθμιστικά μέτρα πρέπει να είναι πιο εκτεταμένα από αυτά που είχαν επιβληθεί αρχικά·
- γ) αν τα προτεινόμενα αντισταθμιστικά μέτρα είναι μικρότερης κλίμακας από αυτά που είχαν προγραμματισθεί αρχικά, πρέπει να μειώνεται αναλόγως και το ποσό της ενίσχυσης·
- δ) το νέο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής των αντισταθμιστικών μέτρων μπορεί να συνεπάγεται καθυστέρηση σε σχέση με το αρχικό μόνο για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται η επιχείρηση ή το κράτος μέλος. Αν δεν ισχύει κάτι τέτοιο, τότε το ποσό της ενίσχυσης πρέπει να μειώνεται αναλόγως.

53. Εάν οι προϋποθέσεις που επιβάλλονται από την Επιτροπή ή οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται από το κράτος μέλος εφαρμοστούν με λιγότερο αυστηρό τρόπο, το ποσό της ενίσχυσης πρέπει να μειωθεί αντίστοιχα ή να επιβληθούν άλλες προϋποθέσεις.

54. Εάν τα κράτη μέλη επιφέρουν τροποποιήσεις σε εγκεκριμένο σχέδιο αναδιάρθρωσης χωρίς να ενημερώσουν δεόντως την Επιτροπή, η Επιτροπή κινεί τη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης, όπως προβλέπεται από το άρθρο 16 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 (καταχρηστική εφαρμογή ενίσχυσης), υπό την επιφύλαξη του άρθρου 23 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 και της πιθανής προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης.

3.2.4. Ενισχύσεις αναδιάρθρωσης σε ενισχυόμενες περιοχές

55. Δεδομένου ότι η οικονομική και κοινωνική συνοχή αποτελεί πρωταρχικό στόχο της Κοινότητας βάσει του άρθρου 158 της συνθήκης ενώ απαιτούνται άλλες πολιτικές για την επίτευξη αυτού του στόχου σύμφωνα με το άρθρο 159⁽¹⁾, η Επιτροπή πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες της περιφερειακής ανάπτυξης όταν καλείται να εκτιμήσει μία ενίσχυση αναδιάρθρωσης σε ενισχυόμενες περιοχές. Ωστόσο, το γεγονός ότι μία προβληματική επιχείρηση εδρεύει σε ενισχυόμενη περιοχή δεν δικαιολογεί την ανεκτική αντιμετώπιση των ενισχύσεων αναδιάρθρωσης, διότι η τεχνητή υποστήριξη επιχειρήσεων δεν ωφελεί μια περιφέρεια, τόσο μεσοπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Εξάλλου, για την προώθηση της

περιφερειακής ανάπτυξης, είναι προς το συμφέρον των ίδιων των περιφερειών να αξιοποιούν τους πόρους τους για να αναπτύξουν το ταχύτερο δυνατό εναλλακτικές δραστηριότητες οι οποίες να είναι βιώσιμες και ανθεκτικές στον χρόνο. Τέλος, οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού πρέπει να ελαχιστοποιούνται ακόμη και σε περιπτώσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων που εδρεύουν σε ενισχυόμενες περιοχές. Στο συγκεκριμένο πλαίσιο, πρέπει εξίσου να ληφθούν υπόψη τα ενδεχομένως επιζήμια αποτελέσματα που θα μπορούσαν να προκύψουν για τη συγκεκριμένη περιοχή και για άλλες ενισχυόμενες περιοχές.

56. Συνεπώς, τα κριτήρια που παρατίθενται στα σημεία 32 έως 54 ισχύουν εξίσου και για τις ενισχυόμενες περιοχές, ακόμη και όταν λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες της περιφερειακής ανάπτυξης. Ωστόσο, στις ενισχυόμενες περιοχές, εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά από τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις σε κάποιο συγκεκριμένο τομέα, οι προϋποθέσεις για την έγκριση ενίσχυσης μπορεί να είναι λιγότερο αυστηρές όσον αφορά την εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων και το μέγεθος της συμβολής του δικαιούχου. Εφόσον δικαιολογείται από ανάγκες περιφερειακής ανάπτυξης, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η μείωση της παραγωγικής ικανότητας ή της παρουσίας στην αγορά εμφανίζεται να είναι το πλέον ενδεδειγμένο μέτρο για να αποφευχθούν αθέμιτες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, η απαιτούμενη μείωση θα είναι μικρότερη στις ενισχυόμενες περιοχές από ότι στις μη ενισχυόμενες. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι οποίες χρειάζεται να καταδειχθούν από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, θα γίνεται διάκριση μεταξύ των περιοχών που είναι επιλέξιμες για περιφερειακή ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης και εκείνων που είναι επιλέξιμες βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ), προκειμένου να ληφθεί υπόψη η μεγαλύτερη σοβαρότητα των περιφερειακών προβλημάτων στις πρώτες από αυτές.

3.2.5. Ενισχύσεις για την αναδιάρθρωση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων

57. Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις⁽²⁾ τείνουν να επηρεάζουν τους όρους των συναλλαγών σε μικρότερο βαθμό από ό,τι οι ενισχύσεις προς μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Το ίδιο ισχύει και για τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης, και ως εκ τούτου οι όροι που αναφέρονται στα σημεία 32 έως 54 εφαρμόζονται πιο ελαστικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) η χορήγηση ενισχύσεων αναδιάρθρωσης στις μικρές επιχειρήσεις δεν συνδέεται κατά κανόνα με τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων (βλέπε σημείο 41), εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις σε επί μέρους τομείς.
- β) οι απαιτήσεις που αφορούν το περιεχόμενο των εκθέσεων είναι λιγότερο αυστηρές για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (βλέπε σημεία 49, 50 και 51).

⁽¹⁾ Το άρθρο 159 της συνθήκης προβλέπει ότι: «Η διαμόρφωση και η υλοποίηση των πολιτικών και δράσεων της Κοινότητας καθώς και η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, λαμβάνουν υπόψη τους στόχους του άρθρου 158 και συμβάλλουν στην πραγματοποίησή τους».

⁽²⁾ Όπως ορίζονται στη σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36). Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2004, ο σχετικός ορισμός μπορεί να βρεθεί στη σύσταση 96/280/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 107 της 30.4.1996, σ. 4).

58. Απεναντίας, η αρχή της «εφάπαξ» ενίσχυσης (βλέπε το τμήμα 3.3) ισχύει πλήρως στην περίπτωση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.
59. Για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις το σχέδιο αναδιάρθρωσης δεν χρειάζεται να εγκριθεί από την Επιτροπή. Ωστόσο, το σχέδιο πρέπει να πληροί τις οριζόμενες στα σημεία 35 έως 37 απαιτήσεις και να έχει εγκριθεί από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος και κοινοποιηθεί στην Επιτροπή. Η χορήγηση ενίσχυσης πρέπει να εξαρτάται από την πλήρη εφαρμογή του σχεδίου αναδιάρθρωσης. Η υποχρέωση ελέγχου της τήρησης αυτών των προϋποθέσεων ανατίθεται στο κράτος μέλος.
- 3.2.6. Ενισχύσεις με σκοπό την κάλυψη του κοινωνικού κόστους της αναδιάρθρωσης
60. Τα σχέδια αναδιάρθρωσης συνεπάγονται συνήθως τον περιορισμό ή την εγκατάλειψη δραστηριοτήτων. Αυτοί οι περιορισμοί είναι συχνά απαραίτητοι για λόγους εξορθολογισμού και αποτελεσματικότητας, πέραν των οποιωνδήποτε μειώσεων του παραγωγικού δυναμικού που ενδεχομένως απαιτούνται προκειμένου να χορηγηθεί ενίσχυση. Ανεξαρτήτως λόγου, αυτά τα μέτρα οδηγούν εν γένει σε μειώσεις του προσωπικού της εταιρείας.
61. Η εργατική νομοθεσία των κρατών μελών ενδέχεται να προβλέπει γενικά καθεστώτα κοινωνικής ασφάλισης, βάσει των οποίων οι αποζημιώσεις απόλυσης και οι συντάξεις πρόωρης συνταξιοδότησης καταβάλλονται απευθείας στους απολυθέντες. Αυτά τα καθεστώτα δεν πρέπει να θεωρούνται κρατικές ενισχύσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης.
62. Εκτός από την απευθείας καταβολή αποζημίωσης λόγω απόλυσης και τη δυνατότητα πρόωρης συνταξιοδότησης των εργαζομένων, τα γενικά καθεστώτα κοινωνικής μέριμνας συχνά προβλέπουν ότι η κυβέρνηση καλύπτει το κόστος παροχών που η επιχείρηση καταβάλλει στους απολυθέντες εργαζόμενους και οι οποίες υπερβαίνουν τις καταστατικές ή συμβατικές υποχρεώσεις της. Όταν τα καθεστώτα αυτά έχουν γενική εφαρμογή, χωρίς περιορισμούς ανά επί μέρους τομείς, σε κάθε εργαζόμενο που πληροί όρους που είναι προκαθορισμένοι και συνεπάγονται αυτόματη επιλεξιμότητα, τότε δεν θεωρούνται ότι συνιστούν ενίσχυση βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης για τις υπό αναδιάρθρωση επιχειρήσεις. Αντίθετα, εάν ένα τέτοιο καθεστώς χρησιμοποιείται με σκοπό τη στήριξη της αναδιάρθρωσης συγκεκριμένων τομέων, δεν αποκλείεται ουδόλως να στοιχειοθετεί ενίσχυση λόγω του επιλεκτικού τρόπου με τον οποίο εφαρμόζεται⁽¹⁾.
63. Οι υποχρεώσεις που έχει μία επιχείρηση βάσει της εργατικής νομοθεσίας ή των συλλογικών συμβάσεων με τα εργατικά σωματεία όσον αφορά τις αποζημιώσεις λόγω απόλυσης ή και τις πρόωρες συνταξιοδοτήσεις αποτελούν μέρος των συνήθων εξόδων μίας επιχείρησης τα οποία πρέπει να καταβάλει από ίδιους πόρους. Κατά συνέπεια, κάθε κρατική συμμετοχή στα εν λόγω έξοδα πρέπει να θεωρείται ως ενίσχυση, ανεξάρτητα από το εάν οι πληρωμές πραγματοποιούνται άμεσα στην επιχείρηση ή εάν χορηγούνται μέσω κυβερνητικού φορέα στους εργαζόμενους.
64. Η Επιτροπή δεν αντιτίθεται εκ προοιμίου στις ενισχύσεις αυτού του είδους όταν χορηγούνται σε προβληματικές επιχειρήσεις, επειδή αποφέρουν οικονομικά οφέλη τα οποία υπερβαίνουν τα συμφέροντα της οικείας επιχείρησης, διευκολύνουν τις διαρθρωτικές αλλαγές και περιορίζουν τα κοινωνικά προβλήματα.
65. Εκτός από την κάλυψη της δαπάνης για αποζημιώσεις λόγω απόλυσης και για πρόωρες συνταξιοδοτήσεις, ενισχύσεις χορηγούνται συχνά, σε μεμονωμένα καθεστώτα αναδιάρθρωσης, για επιμόρφωση, παροχή συμβουλών και πρακτική βοήθεια για την εξεύρεση εναλλακτικής απασχόλησης, καθώς επίσης για την επανεγκατάσταση, την επαγγελματική κατάρτιση και την παροχή βοήθειας σε εργαζόμενους που επιθυμούν να δημιουργήσουν νέες επιχειρήσεις. Η Επιτροπή λαμβάνει συστηματικά ευνοϊκή θέση όσον αφορά αυτές τις ενισχύσεις όταν χορηγούνται σε προβληματικές επιχειρήσεις.
66. Οι ενισχύσεις που περιγράφονται στα σημεία 62 έως 65 πρέπει να επισημαίνονται σαφώς στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, καθώς οι ενισχύσεις για κοινωνικά μέτρα αποκλειστικά προς όφελος των εργαζομένων που απολύονται δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον καθορισμό της έκτασης των αντισταθμιστικών μέτρων σύμφωνα με τα σημεία 38 έως 42.
67. Προς το κοινό συμφέρον, η Επιτροπή θα μεριμνά για τον περιορισμό στο ελάχιστο δυνατό, στο πλαίσιο του σχεδίου αναδιάρθρωσης, των κοινωνικών επιπτώσεων της στα άλλα κράτη μέλη εκτός εκείνου που χορηγεί την ενίσχυση.
- 3.2.7. Ενημέρωση της Επιτροπής για κάθε ενίσχυση που χορηγείται στη δικαιούχο επιχείρηση κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης
68. Όταν μια ενίσχυση αναδιάρθρωσης που χορηγείται σε μεγάλη ή μεσαία επιχείρηση εξετάζεται με βάση τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, η χορήγηση κάθε άλλης επενδυτικής ενίσχυσης κατά τη διάρκεια της αναδιάρθρωσης, ακόμη και στο πλαίσιο ήδη εγκεκριμένου καθεστώτος, ενδέχεται να επηρεάσει την Επιτροπή κατά τον καθορισμό του επιπέδου των επιβαλλόμενων αντισταθμιστικών μέτρων.

(1) Στην απόφασή του στην υπόθεση C-241/94 (Γαλλία κατά Επιτροπής, «Kimberly Clark Soralin», Συλλογή Νομολογίας 1996, σ. I-4551), το Δικαστήριο δέχτηκε ότι η χρηματοδότηση από τις γαλλικές αρχές μέσω του εθνικού ταμείου απασχόλησης και σε επιλεκτική βάση μπορούσε να ευνοήσει ορισμένες επιχειρήσεις έναντι άλλων, καλύπτοντας έτσι τις προϋποθέσεις κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης. (Στην απόφαση του Δικαστηρίου δεν αμφισβητείται η βασικότητα του συμπεράσματος της Επιτροπής ότι η ενίσχυση ήταν συμβίβαστη με την κοινή αγορά).

69. Οι κοινοποιήσεις των ενισχύσεων για την αναδιάρθρωση μεγάλων ή μεσαίων επιχειρήσεων πρέπει να αναφέρουν όλες τις άλλες ενισχύσεις πάσης φύσεως που προβλέπεται να χορηγηθούν στη δικαιούχο επιχείρηση κατά το διάστημα της αναδιάρθρωσης, εκτός αν η εκάστοτε ενίσχυση καλύπτεται από τον κανόνα de minimis ή από κανονισμούς περί απαλλαγής. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη αυτές τις ενισχύσεις κατά την αξιολόγηση της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης.
70. Κάθε ενίσχυση πραγματικά χορηγούμενη σε μεγάλη ή μεσαία επιχείρηση κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που χορηγούνται σύμφωνα με εγκεκριμένο καθεστώς, πρέπει να κοινοποιείται μεμονωμένα στην Επιτροπή στο μέτρο που αυτή δεν ενημερώθηκε κατά τη στιγμή λήψης της απόφασής της σχετικά με την ενίσχυση αναδιάρθρωσης.
71. Η Επιτροπή διασφαλίζει ότι η χορήγηση ενισχύσεων στο πλαίσιο εγκεκριμένων καθεστώτων δε μπορεί να οδηγήσει σε καταστρατήγηση των απαιτήσεων που προβλέπουν οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.

3.3. Εφάπαξ Ενίσχυση

72. Κάθε ενίσχυση διάσωσης αποτελεί εφάπαξ ενέργεια, με κύριο στόχο τη συνέχιση της δραστηριότητας της επιχείρησης για περιορισμένο χρονικό διάστημα, στη διάρκεια του οποίου μπορούν να αξιολογηθούν οι προοπτικές της. Δεν πρέπει να επιτρέπονται οι επαναλαμβανόμενες ενισχύσεις διάσωσης, που διατηρούν απλώς το καθεστώς, αναβάλλουν το αναπόφευκτο και εν τω μεταξύ μεταθέτουν τα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα σε άλλους αποτελεσματικότερους παραγωγούς ή σε άλλα κράτη μέλη. Ως εκ τούτου, ενίσχυση διάσωσης χορηγείται μόνον άπαξ (αρχή της «εφάπαξ» ενίσχυσης). Παρομοίως, για να αποτραπεί το ενδεχόμενο παροχής αδικαιολόγητων ενισχύσεων σε επιχειρήσεις οι οποίες μπορούν να επιβιώσουν μόνο χάρη στη συνεχή κρατική υποστήριξη, οι ενισχύσεις αναδιάρθρωσης πρέπει να χορηγούνται μόνον άπαξ. Τέλος, εάν χορηγηθεί ενίσχυση διάσωσης σε επιχείρηση που έχει ήδη λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης, μπορεί να θεωρηθεί ότι οι δυσχέρειες του δικαιούχου είναι επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα και ότι οι επαναλαμβανόμενες παρεμβάσεις του κράτους οδηγούν σε στρεβλώσεις ανταγωνισμού που είναι αντίθετες προς το κοινό συμφέρον. Κρατικές παρεμβάσεις αυτού του είδους δεν πρέπει να επιτρέπονται.
73. Εφόσον κοινοποιείται στην Επιτροπή ένα πρόγραμμα ενισχύσεων διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, το κράτος μέλος πρέπει να διευκρινίζει καταρχάς εάν η επιχείρηση έχει ήδη λάβει κατά το παρελθόν κρατική ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, συμπεριλαμβανομένων και των ενισχύσεων που ενδεχομένως χορηγήθηκαν πριν από την έναρξη εφαρμογής των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και οποιασδήποτε μη κοινοποιηθείσας ενίσχυσης⁽¹⁾. Σε μία τέτοια περίπτωση, και όταν έχουν παρέλθει λιγότερα από δέκα έτη από

τη χορήγηση ενίσχυσης διάσωσης ή έχει λήξει η περίοδος αναδιάρθρωσης ή έχει διακοπεί η εφαρμογή του σχεδίου (όποιο είναι το πλέον πρόσφατο), η Επιτροπή εγκρίνει άλλη ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) όταν μία ενίσχυση αναδιάρθρωσης ακολουθεί τη χορήγηση ενίσχυσης διάσωσης ως μέρος μιας ενιαίας επιχείρησης αναδιάρθρωσης·
- β) όταν η ενίσχυση διάσωσης έχει χορηγηθεί σύμφωνα με τους όρους του τμήματος 3.1.1 και η ενίσχυση αυτή δεν ακολουθήθηκε από στηριζόμενη από το κράτος αναδιάρθρωση εάν:
- i) η επιχείρηση μπορούσε εύλογα να θεωρηθεί ως βιώσιμη μακροπρόθεσμα μετά τη χορήγηση της ενίσχυσης διάσωσης και
- ii) απαιτείται νέα ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης μετά τουλάχιστον πέντε έτη λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων⁽²⁾ για τις οποίες δεν ευθύνεται η επιχείρηση
- γ) σε εξαιρετικές και απρόβλεπτες περιστάσεις για τις οποίες δεν ευθύνεται η επιχείρηση.

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα στοιχεία β) και γ), δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί η απλουστευμένη διαδικασία που αναφέρεται στο τμήμα 0.

74. Η εφαρμογή αυτού του κανόνα ουδόλως επηρεάζεται από μεταβολές του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της δικαιούχου επιχείρησης μετά τη χορήγηση της ενίσχυσης, ούτε από οποιαδήποτε δικαστική ή διοικητική διαδικασία που έχει ως αποτέλεσμα την εξυγίανση του ισολογισμού της επιχείρησης, τη μείωση του παθητικού της ή τη διαγραφή παλαιότερων χρεών της, εφόσον η δραστηριότητα συνεχίζεται από την ίδια επιχείρηση.
75. Όταν ένας επιχειρηματικός όμιλος έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, η Επιτροπή κατ' αρχήν δεν εγκρίνει άλλη ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης στον ίδιο τον όμιλο ή σε οποιαδήποτε από τις επιχειρήσεις του ομίλου, εκτός εάν έχουν παρέλθει δέκα έτη από τη χορήγηση της ενίσχυσης διάσωσης ή έχει λήξει η περίοδος αναδιάρθρωσης ή έχει διακοπεί η εφαρμογή του σχεδίου, όποιο είναι το πλέον πρόσφατο. Όταν επιχείρηση που ανήκει σε επιχειρηματικό όμιλο έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ο όμιλος στο σύνολό του καθώς και οι άλλες επιχειρήσεις του ομίλου παραμένουν επιλέξιμες για τη χορήγηση ενίσχυσης διάσωσης ή αναδιάρθρωσης (υπό την επιφύλαξη τήρησης των λοιπών διατάξεων των παρούσων κατευθυντήριων γραμμών) εξαιρουμένου του δικαιούχου της προηγούμενης ενίσχυσης. Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι δεν μεταβιβάζεται ενίσχυση από τον όμιλο ή άλλη επιχείρηση του ομίλου στον δικαιούχο της προηγούμενης ενίσχυσης.

⁽¹⁾ Όσον αφορά τις μη κοινοποιηθείσες ενισχύσεις, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη στην ανάλυσή της το ενδεχόμενο η ενίσχυση να έχει κηρυχθεί συμβιβασίμη με την κοινή αγορά σε άλλη βάση εκτός από ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης.

⁽²⁾ Απρόβλεπτη θεωρείται η περίπτωση που δεν μπορούσε επ' ουδενί να προβλεφθεί από τη διαχείριση της εταιρείας κατά την κατάρτιση του σχεδίου αναδιάρθρωσης και η οποία δεν οφείλεται σε αμέλεια ή σφάλματα της διαχείρισης της εταιρείας ούτε σε αποφάσεις του ομίλου στον οποίο ανήκει.

76. Στην περίπτωση κατά την οποία μία επιχείρηση εξαγοράζει τα στοιχεία του ενεργητικού μίας άλλης επιχείρησης, ιδίως κάποιας που είχε υπαχθεί σε μία από τις διαδικασίες που αναφέρονται στο σημείο 74 ή σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία βάσει του εθνικού δικαίου και είχε ήδη λάβει η ίδια ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ο αγοραστής δεν δεσμεύεται πλέον από τον όρο της εφάπαξ ενίσχυσης, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

- α) είναι σαφές ότι ο αγοραστής δεν σχετίζεται με την παλαιά επιχείρηση·
- β) ο αγοραστής έχει αποκτήσει τα στοιχεία του ενεργητικού της παλαιάς επιχείρησης σε τιμές αγοράς·
- γ) η εκκαθάριση ή η δικαστική διαχείριση και η εξαγορά δεν αποτελούν απλώς τεχνάσματα για να αποφευχθεί η εφαρμογή της αρχής της «εφάπαξ» ενίσχυσης, πράγμα το οποίο μπορεί να διαπιστωθεί η Επιτροπή εάν, για παράδειγμα, οι δυσχέρειες που αντιμετωπίζει ο αγοραστής ήταν σαφώς αναμενόμενες κατά την εξαγορά των στοιχείων ενεργητικού της παλαιάς επιχείρησης.

77. Θα πρέπει, ωστόσο, να τονιστεί στο σημείο αυτό ότι οι ενισχύσεις για την εξαγορά στοιχείων ενεργητικού, οι οποίες αποτελούν ενισχύσεις στην αρχική επένδυση, δεν μπορούν να επιτραπούν με βάση τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.

4. ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΜΙΚΡΕΣ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

4.1. Γενικές αρχές

78. Η Επιτροπή θα εγκρίνει καθεστώτα ενισχύσεων διάσωσης ή και αναδιάρθρωσης προβληματικών επιχειρήσεων μόνο υπέρ των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που αντιστοιχούν στον κοινοτικό ορισμό για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που ακολουθούν, το συμβιβασμό των εν λόγω καθεστώτων θα αξιολογείται σύμφωνα με τους όρους που αναφέρονται στα κεφάλαια 0 και 0, εξαιρουμένου του τμήματος 0 το οποίο δεν εφαρμόζεται σε καθεστώτα ενισχύσεων. Κάθε ενίσχυση που χορηγείται στο πλαίσιο καθεστώτος αλλά δεν πληροί κάποιοι από τους όρους αυτούς πρέπει να κοινοποιείται σε ατομική βάση και να εγκρίνεται προηγουμένως από την Επιτροπή.

4.2. Επιλεξιμότητα

79. Εκτός αντιθέτων διατάξεων που προβλέπονται από τους τομεακούς κανόνες που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις, οι ενισχύσεις υπέρ μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που χορηγούνται κατ' εφαρμογή καθεστώτων που εγκρίνονται από την ημερομηνία εφαρμογής των παρούσων κατευθυντηρίων γραμμών απαλλάσσονται από την υποχρέωση ατομικής κοινοποίησης μόνον όταν πληρούν τουλάχιστον ένα από τα τρία κριτήρια που ορίζονται στο σημείο 0. Οι ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δεν πληρούν κανένα από αυτά τα τρία κριτήρια πρέπει να κοινοποιούνται ατομικά στην Επιτροπή προκειμένου αυτή να εκτιμήσει κατά πόσον η δικαιούχος επιχείρηση θεω-

ρείται προβληματική. Οι ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δρουν σε αγορά που παρουσιάζει μακροπρόθεσμη διαρθρωτική πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, ανεξάρτητα από το μέγεθος της δικαιούχου επιχείρησης, πρέπει επίσης να ανακοινώνονται ατομικά στην Επιτροπή προκειμένου να μπορεί να εκτιμήσει αν εφαρμόζεται το σημείο 42.

4.3. Όροι για την έγκριση καθεστώτων ενισχύσεων διάσωσης

80. Προκειμένου να εγκριθούν από την Επιτροπή, τα καθεστώτα ενισχύσεων διάσωσης πρέπει να πληρούν τους όρους που ορίζονται στα στοιχεία α), β), δ) και ε) του σημείου 25. Περαιτέρω, ενίσχυση διάσωσης μπορεί να χορηγείται μόνο για διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες, κατά τη διάρκεια του οποίου πρέπει να γίνει ανάλυση της κατάστασης της επιχείρησης. Πριν από τη λήξη του χρονικού αυτού διαστήματος, το κράτος μέλος πρέπει είτε να εγκρίνει σχέδιο αναδιάρθρωσης ή ένα σχέδιο εκκαθάρισης είτε να απαιτήσει από τη δικαιούχο την αποπληρωμή του δανείου και της ενίσχυσης που αντιστοιχεί στην προσαύξηση του επιτοκίου λόγω υψηλού κινδύνου.

81. Κάθε ενίσχυση διάσωσης που χορηγείται για διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών ή δεν επιστρέφεται μετά την πάροδο έξι μηνών πρέπει να κοινοποιείται ατομικά στην Επιτροπή.

4.4. Όροι για την έγκριση καθεστώτων ενισχύσεων αναδιάρθρωσης

82. Η Επιτροπή θα εγκρίνει καθεστώτα ενισχύσεων αναδιάρθρωσης μόνο εφόσον η χορήγηση των ενισχύσεων συνοδεύεται από τον όρο της πλήρους εφαρμογής εκ μέρους του δικαιούχου ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης το οποίο έχει προηγουμένως εγκριθεί από το κράτος μέλος και πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) αποκατάσταση της βιωσιμότητας: εφαρμόζονται τα κριτήρια που αναφέρονται στα σημεία 34 έως 37·

β) αποφυγή αδέμιτων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού: δεδομένου ότι η ενίσχυση σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις τείνει σε μικρότερη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η αρχή που αναφέρεται στα σημεία 38 έως 42, δεν εφαρμόζεται εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά από τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων που εφαρμόζονται για συγκεκριμένο τομέα· τα καθεστώτα πρέπει πάντως να προβλέπουν ότι οι αποδέκτριες επιχειρήσεις δεν επιτρέπεται να προβούν σε αύξηση της παραγωγικής τους ικανότητας όσο διαρκεί η αναδιάρθρωση· για τις μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις εφαρμόζονται τα σημεία 38 έως 42·

γ) περιορισμός των ενισχύσεων στο ελάχιστο απαραίτητο: εφαρμόζονται οι αρχές που αναφέρονται στα σημεία 43, 44 και 45·

δ) τροποποίηση του σχεδίου αναδιάρθρωσης: για κάθε τροποποίηση του σχεδίου πρέπει να τηρούνται οι κανόνες που αναφέρονται στα σημεία 52, 53 και 54.

4.5. Κοινοί όροι για την έγκριση καθεστώτων ενισχύσεων διάσωσης ή και αναδιάρθρωσης

83. Τα καθεστάτα πρέπει να προσδιορίζουν το ανώτατο ποσό ενίσχυσης που επιτρέπεται να χορηγηθεί στην ίδια επιχείρηση στο πλαίσιο της χορήγησης ενίσχυσης διάσωσης ή και αναδιάρθρωσης, ακόμα και όταν πρόκειται για την τροποποίηση του σχετικού σχεδίου. Οι ενισχύσεις που υπερβαίνουν το ποσό αυτό πρέπει να κοινοποιούνται σε ατομική βάση στην Επιτροπή. Το μέγιστο ποσό ενίσχυσης που χορηγείται για συνδυασμένη ενίσχυση διάσωσης και ενίσχυση αναδιάρθρωσης που χορηγείται στην ίδια εταιρεία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε ενίσχυσης που αποκτήθηκε από άλλες πηγές ή βάσει άλλων καθεστώτων.

84. Επιπλέον πρέπει να τηρείται η αρχή της «εφάπαξ» ενίσχυσης. Εφαρμόζεται ο κανόνας που αναφέρεται στο τμήμα 3.3.

85. Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να κοινοποιούν μέτρα σε ατομική βάση στην Επιτροπή, όταν μία επιχείρηση αποκτά στοιχεία του ενεργητικού μιας άλλης επιχείρησης η οποία έχει ήδη λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης.

4.6. Έλεγχος και ετήσια έκθεση

86. Τα σημεία 49, 50 και 51 δεν ισχύουν για τα καθεστάτα ενισχύσεων. Ωστόσο, η έγκριση του καθεστώτος συνοδεύεται από υποχρέωση υποβολής, κατά κανόνα σε ετήσια βάση, εκθέσεων σχετικά με την εφαρμογή του που περιέχουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στις σχετικές οδηγίες της Επιτροπής για τις τυποποιημένες εκθέσεις⁽¹⁾. Οι εκθέσεις πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν κατάλογο όλων των δικαιούχων επιχειρήσεων και να διευκρινίζουν για καθεμιά από αυτές:

- α) την επωνυμία της εταιρείας·
- β) τον κωδικό του σχετικού τομέα της εταιρείας, που αντιστοιχεί στον τριψήφιο κωδικό της ταξινόμησης τομέων της ΝΑCΕ⁽²⁾·
- γ) τον αριθμό των εργαζομένων·
- δ) τον ετήσιο κύκλο εργασιών και το ύψος του ισολογισμού·
- ε) το ποσό της χορηγηθείσας ενίσχυσης·
- στ) το ποσό και τη μορφή της συμμετοχής της δικαιούχου επιχείρησης·

⁽¹⁾ Βλέπε παραρτήματα IIIA και IIIB (ομοιόμορφες ρυθμίσεις υποβολής εκθέσεων για τις υφιστάμενες κρατικές ενισχύσεις) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1).

⁽²⁾ Στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, δημοσιευθείσα από τη Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

ζ) κατά περίπτωση, τη μορφή και τη σημασία των αντισταθμιστικών μέτρων·

η) κατά περίπτωση, στοιχεία σχετικά με τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης ή τις εξομοιούμενες με αυτές που η εκάστοτε επιχείρηση έχει ενδεχομένως λάβει κατά το παρελθόν·

θ) το κατά πόσον η δικαιούχος επιχείρηση έχει τεθεί υπό εκκαθάριση ή υπαχθεί σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία πριν από τη λήξη της περιόδου αναδιάρθρωσης.

5. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΟΜΕΑ⁽³⁾

5.1. Αντισταθμιστικά μέτρα

87. Στα σημεία 0 έως 0, 57 και 82 στοιχείο β) προβλέπεται ότι η απαίτηση αντισταθμιστικών μέτρων δεν ισχύει καταρχήν για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά σε διατάξεις που αφορούν συγκεκριμένους τομείς. Στο γεωργικό τομέα, η Επιτροπή απαιτεί κατά κανόνα τη λήψη αντισταθμιστικών μέτρων, σύμφωνα με τις αρχές που αναφέρονται στα σημεία 0 έως 0, από όλους τους δικαιούχους ενίσχυσης αναδιάρθρωσης, ανεξαρτήτως μεγέθους.

5.2. Ορισμός του πλεονάζοντος παραγωγικού δυναμικού

88. Για τους σκοπούς των παρούσων κατευθυντηρίων γραμμών, το διαρθρωτικό πλεονάζον παραγωγικό δυναμικό στο γεωργικό τομέα θα ορίζεται κατά περίπτωση από την Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη ιδίως την έκταση και τον κύριο σκοπό, για την κατηγορία του σχετικού προϊόντος στη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών, των μέτρων σταθεροποίησης της αγοράς, και ιδίως τις επιστροφές κατά την εξαγωγή και τις αποσύρσεις από την αγορά, την εξέλιξη των τιμών στην παγκόσμια αγορά και τους κατά τομείς περιορισμούς που προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία.

5.3. Επιλεξιμότητα των καθεστώτων ενισχύσεων διάσωσης και αναδιάρθρωσης

89. Κατά παρέκκλιση του σημείου 79, η Επιτροπή μπορεί εξίσου να απαλλάσσει ενίσχυση σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις από την υποχρέωση ατομικής κοινοποίησης εάν η συγκεκριμένη μικρή ή μεσαία επιχείρηση δεν πληροί τουλάχιστον ένα από τα τρία κριτήρια που αναφέρονται στο σημείο 10.

⁽³⁾ Αυτός περιλαμβάνει, για τους σκοπούς των παρούσων κατευθυντηρίων γραμμών, το σύνολο των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην πρωτογενή παραγωγή των γεωργικών προϊόντων που αναφέρονται στο παράρτημα Ι της συνθήκης (γεωργία). Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που επεξεργάζονται και εμπορεύονται τα γεωργικά προϊόντα δεν καλύπτονται από το παρόν κεφάλαιο. Αυτές οι ενισχύσεις αξιολογούνται σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες των παρούσων κατευθυντηρίων γραμμών. Ο τομέας της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας δεν καλύπτεται από το παρόν κεφάλαιο.

5.4. Μειώσεις παραγωγικού δυναμικού

90. Όταν υπάρχει διαρθρωτικό πλεόνασμα παραγωγικής ικανότητας, ισχύει η απαίτηση της αμετάκλητης μείωσης ή διακοπής της λειτουργίας του δυναμικού, όπως αναφέρεται στα σημεία 38 έως 42. Οι αγροτικές εκτάσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν μετά 15 έτη από την πραγματική διακοπή της παραγωγικής ικανότητας. Μέχρι τότε, η γη η οποία δεν χρησιμοποιείται πλέον για παραγωγικούς σκοπούς, πρέπει να διατηρείται σε καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, για τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής και για τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς⁽¹⁾, και τους σχετικούς κανόνες εφαρμογής.

91. Όσον αφορά τα μέτρα ενίσχυσης τα οποία έχουν στόχο ειδικά προϊόντα ή επιχειρήσεις, η μείωση της παραγωγικής ικανότητας πρέπει να φθάνει τουλάχιστον το 10 % εκείνης για την οποία έχει πράγματι χορηγηθεί η ενίσχυση αναδιάρθρωσης. Για άλλα μέτρα που δεν έχουν ανάλογο συγκεκριμένο στόχο, η προαναφερθείσα μείωση της παραγωγικής ικανότητας πρέπει να φθάνει τουλάχιστον το 5 %. Όσον αφορά τις ενισχύσεις αναδιάρθρωσης που χορηγούνται σε μειονεκτικές περιοχές⁽²⁾, η απαίτηση για μείωση της παραγωγικής ικανότητας μειώνεται κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες. Η Επιτροπή θα παραιτηθεί από αυτές τις απαιτήσεις μείωσης παραγωγικής ικανότητας όταν το σύνολο των αποφάσεων για τη χορήγηση ενισχύσεων αναδιάρθρωσης που έχουν ληφθεί υπέρ των δικαιούχων σε συγκεκριμένο τομέα για περίοδο δώδεκα διαδοχικών μηνών, δεν αφορά περισσότερο από το 1 % της παραγωγικής ικανότητας του τομέα αυτού στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Ο κανόνας αυτός μπορεί να εφαρμοστεί σε περιφερειακό επίπεδο στην περίπτωση καθεστώτος ενίσχυσης που περιορίζεται σε συγκεκριμένη περιοχή.

92. Η απαίτηση για αμετάκλητη μείωση μπορεί να εκπληρωθεί στο επίπεδο της σχετικής αγοράς (χωρίς απαραίτητα να συνεπάγεται μειώσεις εκ μέρους των δικαιούχων της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης). Υπό την επιφύλαξη της τήρησης των διατάξεων της κοινής αγροτικής πολιτικής, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν το σύστημα μείωσης της παραγωγικής ικανότητας που θέλουν να εφαρμόσουν.

93. Το κράτος μέλος πρέπει να αποδείξει ότι η μείωση της παραγωγικής ικανότητας θα ήταν συμπληρωματική σε σχέση με οποιαδήποτε μείωση θα πραγματοποιείτο αν δεν υπήρχε η ενίσχυση αναδιάρθρωσης.

⁽¹⁾ ΕΕ L 270 της 21.10.2003, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 864/2004 (ΕΕ L 161 της 30.4.2004, σ. 48).

⁽²⁾ Όπως ορίζεται στα άρθρα 13 και εξής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 (ΕΕ L 160 της 26.6.1999, σ. 80), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 583/2004 (ΕΕ L 91 της 30.3.2004, σ. 1).

94. Όταν η μείωση της παραγωγικής ικανότητας δεν επιδιώκεται στο επίπεδο του δικαιούχου της ενίσχυσης, τα μέτρα μείωσης της παραγωγικής ικανότητας πρέπει να εφαρμόζονται το αργότερο ένα έτος μετά τη χορήγηση της ενίσχυσης.

95. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της διακοπής της παραγωγικής ικανότητας που έχει αναληφθεί στο σχετικό επίπεδο αγοράς, το κράτος μέλος πρέπει να αναλάβει τη δέσμευση να μη χορηγήσει κρατικές ενισχύσεις για αυξήσεις παραγωγικής ικανότητας στον συγκεκριμένο τομέα. Η δέσμευση ισχύει για περίοδο πέντε ετών από την ημερομηνία κατά την οποία επιτεύχθηκε πραγματικά η απαιτούμενη μείωση παραγωγικής ικανότητας.

96. Για τον καθορισμό της επιλεξιμότητας και των ποσών της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης, δεν λαμβάνονται υπόψη οι υποχρεώσεις τήρησης της κοινοτικής ποσόστωσης και οι σχετικές διατάξεις που ισχύουν στο επίπεδο των μεμονωμένων επιχειρηματιών.

5.5. Αρχή της εφάπαξ ενίσχυσης

97. Η αρχή σύμφωνα με την οποία οι ενισχύσεις διάσωσης ή αναδιάρθρωσης πρέπει να χορηγούνται μία μόνο φορά ισχύει και για τη γεωργία. Εντούτοις, αντί για περίοδο δέκα ετών όπως αναφέρεται στο τμήμα 3.3, θα εφαρμόζεται περίοδος πέντε ετών.

5.6. Έλεγχος και ετήσια έκθεση

98. Οι κανόνες που ορίζονται στα κεφάλαια 0 και 0 ισχύουν για τον έλεγχο και τις ετήσιες εκθέσεις στο γεωργικό τομέα, εκτός από την υποχρέωση παροχής καταλόγου όλων των δικαιούχων ενίσχυσης και ορισμένων πληροφοριών για κάθε έναν εξ αυτών (βλέπε σημείο 86). Όταν εφαρμόζονται οι διατάξεις των σημείων 90 έως 96, η έκθεση πρέπει επίσης να περιλαμβάνει δεδομένα που να αποδεικνύουν την παραγωγική ικανότητα η οποία έχει πράγματι επωφεληθεί από την ενίσχυση αναδιάρθρωσης και την επιτευχθείσα μείωση παραγωγικής ικανότητας.

6. ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 88 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1

99. Η Επιτροπή θα προτείνει στα κράτη μέλη, με χωριστή επιστολή σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 1 της συνθήκης, να θεσπίσουν τα κατάλληλα μέτρα που αναφέρονται στα σημεία 100 και 101 σχετικά με τα υφιστάμενα καθεστώτα ενισχύσεων. Η Επιτροπή προτιμάει να εξαρτά στο μέλλον την έγκριση κάθε καθεστώτος από την τήρηση των εν λόγω διατάξεων.

100. Τα κράτη μέλη που θα δεχτούν την πρόταση της Επιτροπής πρέπει εντός έξι μηνών να προσαρμόσουν τα υφιστάμενα καθεστώτα ενισχύσεων που πρόκειται να παραμείνουν σε ισχύ μετά τις 9 Οκτωβρίου 2004, για να τα ευθυγραμμίσουν με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.
101. Τα κράτη μέλη πρέπει να δηλώσουν ότι αποδέχονται αυτά τα κατάλληλα μέτρα εντός ενός μηνός από την παραλαβή της εν λόγω επιστολής που προτείνει κατάλληλα μέτρα.

7. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

102. Η Επιτροπή θα εφαρμόζει τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές από τις 10 Οκτωβρίου 2004 έως τις 9 Οκτωβρίου 2009.

103. Οι κοινοποιήσεις που έχουν καταχωρηθεί από την Επιτροπή πριν από τις 10 Οκτωβρίου 2004 θα εξεταστούν σύμφωνα με τα κριτήρια που ίσχυαν κατά το χρόνο της κοινοποίησης.

104. Η Επιτροπή θα εξετάζει κατά πόσον συμβιβάζεται με την κοινή αγορά κάθε ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης η οποία χορηγείται χωρίς την άδεια της και, επομένως, κατά παράβαση του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης βάσει των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών εάν όλη η ενίσχυση ή μέρος αυτής χορηγείται μετά τη δημοσίευσή τους στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις η εξέταση θα διεξάγεται βάσει των κατευθυντηρίων γραμμών που εφαρμόζονται κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τύπος (1) υπολογισμού του ανώτατου ποσού ενίσχυσης διάσωσης που μπορεί να αποτελέσει το αντικείμενο απλουστευμένης διαδικασίας:

$$\frac{\text{EBIT}_t + \text{αποσβέσεις}_t + (\text{κεφάλαιο κίνησης}_t + \text{κεφάλαιο κίνησης}_{t-1})}{2}$$

Ο τύπος υπολογισμού θεμελιώνεται στα αποτελέσματα εκμετάλλευσης της εταιρείας (EBIT: κέρδη προ τόκων και φόρων) κατά το έτος (t) που προηγείται της χορήγησης ή της κοινοποίησης της ενίσχυσης. Σε αυτό το ποσό προστίθενται οι αποσβέσεις και στη συνέχεια η μεταβολή των κεφαλαίων κίνησης, η οποία αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ κυκλοφορούντος ενεργητικού και βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (2) για τις τελευταίες περατωθείσες λογιστικές χρήσεις. Παρομοίως, εάν έχουν μεταφερθεί προβλέψεις στα αποτελέσματα εκμετάλλευσης, αυτό πρέπει να προσδιορίζεται σαφώς και το αποτέλεσμα δεν πρέπει να περιλαμβάνει τέτοιες προβλέψεις.

Ο τύπος υπολογισμού στοχεύει στην εκτίμηση των αρνητικών λειτουργικών ταμειακών ροών της εταιρείας κατά το έτος που προηγείται της αίτησης ενίσχυσης (ή πριν τη χορήγηση ενίσχυσης στις περιπτώσεις μη κοινοποιηθέντων ενισχύσεων). Το ήμισυ αυτού του ποσού πρέπει να επιτρέπει τη διατήρηση της εταιρείας σε λειτουργία για περίοδο έξι μηνών. Το αποτέλεσμα του τύπου υπολογισμού πρέπει κατά συνέπεια να διαιρείται δια 2.

Αυτός ο τύπος υπολογισμού μπορεί να εφαρμοσθεί μόνο εφόσον το αποτέλεσμα είναι αρνητικό ποσό.

Σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος, πρέπει να υποβληθεί λεπτομερής εξήγηση που να αποδεικνύει ότι η επιχείρηση είναι προβληματική κατά την έννοια των σημείων 10 και 11.

Παράδειγμα:

Κέρδη προ τόκων και φόρων (εκατ. ευρώ)	(12)	
Αποσβέσεις (εκατ. ευρώ)	(2)	
Ισολογισμός (εκατ. ευρώ)	Δεκέμβριος 31, X	Δεκέμβριος 31, XO
Κυκλοφορούν ενεργητικό		
Διαθέσιμα ή ισοδύναμα	10	5
Λογαριασμοί εισπρακτέοι	30	20
Αποθέματα	50	45
Έξοδα επόμενων χρήσεων	20	10
Άλλα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού	20	20
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού	130	100
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Λογαριασμοί πληρωτέοι	20	25
Έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα	15	10
Έσοδα επόμενων χρήσεων	5	5
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	40	40
Κεφάλαιο κίνησης	90	60
Μεταβολή κεφαλαίου κίνησης	(30)	

(1) Το EBIT [κέρδη προ τόκων και φόρων όπως εμφανίζεται στους ετήσιους λογαριασμούς του έτους που προηγείται της αίτησης (έτος t)] πρέπει να προσαυξάνεται με τις αποσβέσεις της ίδιας περιόδου και τη μεταβολή του κεφαλαίου κίνησης σε περίοδο δύο ετών (έτος πριν την αίτηση και προηγούμενο έτος), και στη συνέχεια να διαιρείται δια δύο για να προσδιοριστεί ένα ποσό για έξι μήνες, που αποτελεί την κανονική περίοδο για την οποία εγκρίνεται μια ενίσχυση διάσωσης.

(2) Κυκλοφορούν ενεργητικό: ρευστά διαθέσιμα, εισπρακτέοι λογαριασμοί (λογαριασμοί πελατών και χρεωστών), άλλα στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού και προπληρωθέντα έξοδα, αποθέματα.
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις: χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, πληρωτέοι λογαριασμοί (λογαριασμοί προμηθευτών και πιστωτών) και άλλες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, έσοδα επόμενων χρήσεων, άλλες δεδουλευμένες υποχρεώσεις, υποχρεώσεις από φόρους.

Ανώτατο ποσό ενίσχυσης διάσωσης = $[-12 + 2 + (-30)] / 2 = -20$ εκατ. ευρώ

Εφόσον το αποτέλεσμα του τύπου είναι μεγαλύτερο από 10 εκατ. ευρώ, η απλουστευμένη διαδικασία που περιγράφεται στο σημείο 30 δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Σε περίπτωση υπέρβασης αυτού του ορίου, το κράτος μέλος πρέπει να εξηγήσει τον τρόπο με τον οποίο καθορίστηκαν οι μελλοντικές ανάγκες διαθεσίμων και το ποσό της ενίσχυσης διάσωσης.
